Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 23.9.2022

HE 188 / 2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuljetusyritysten määräaikaisesta polttoainetuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle, jossa esitetään kuljetusyritysten määräaikaisesta polttoainetuesta annetun lain muuttamista. Lain muutos kompensoisi yrityksille polttonesteiden hinnan noususta aiheutuneita kasvaneita kustannuksia. Lain muutoksen tavoitteena on yritysten taloudellisen aseman parantaminen ja konkurssien estäminen ja sitä kautta talouden nopeamman elpymisen edistäminen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) pitää esitystä kuljetusyritysten polttoainetuesta annetun lain muuttamisesta ongelmallisena. Esitetyn kaltainen yritysten äkillistä toimintaympäristön muutosta kompensoiva tuki on kansantalouden näkökulmasta perusteltu ainoastaan, jos sillä pystytään torjumaan väliaikaisesta toimintaympäristön muutoksesta aiheutuva yritysten laajamittainen konkurssiaalto, joka johtaisi merkittävään tuotantokapasiteetin pienenemiseen. Tässä skenaariossa tuen hyödyllisyys muodostuisi siitä, että sillä säästettäisiin tuotantokapasiteetin palauttamisesta myöhemmin aiheutuvat kustannukset. Lisäksi sillä myös varmistettaisiin palvelujen saatavuus sektorista riippuville asiakkaille.

Tuen hyödyllisyydelle asetetut kriteerit ovat huomattavan tiukat eivätkä ne täyty esitetyssä tuessa. Ensinnäkin, jotta tuesta olisi hyötyä tulisi sillä ehkäistä konkursseja. Nyt esitetty tuki kuitenkin myönnetään kaikille yrityksille eli myös sellaisille, joilla konkurssiriski on pieni. Valtaosa tuesta kohdentuu siis todennäköisesti yrityksille, joiden konkurssiin menemisellä tuella ei ole vaikutusta. Toiseksi ei ole syytä olettaa, että kannattamattomien yritysten markkinalta poistuminen johtaisi välttämättä suoraan toimialan tuotantokapasiteetin pienenemiseen. Konkurssiin menevien yritysten tuotantotekijät voivat siirtyä konkurssin myötä kannattaville yrityksille. Tällöin toimialan kokonaiskapasiteetti ei konkurssin myötä pienene vaan pysyy ennallaan. Kolmanneksi on epäselvää missä määrin nykyinen kriisi on vain väliaikainen muutos yritysten toimintaympäristössä. Ukrainan sota ja siitä aiheutuva nousu polttonesteiden hinnasta voi jatkua vielä pitkään. Pysyvien toimintaympäristön muutosten tuleekin näkyä yritysten tuloksessa sillä se ohjaa yritysten alalle tuloa ja poistumista ja johtaa kansantalouden tuotantokapasiteetin optimaaliseen käyttöön. Tämä markkinatalouden keskeinen mekanismi, joka ohjaa tuotannon kohdistumista, johtaa viime kädessä tuottavuuden ja hyvinvoinnin kasvuun.

Riskinä esitetystä tuessa on se, että siitä voi syntyä ennakkotapaus. Jatkossa yritykset voivat alkaa ajamaan kyseisen kaltaista tukea aina kun niiden kustannukset hetkellisesti kasvavat. Ei ole perusteltua, että valtion tuilla aletaan laajamittaisesti poistamaan yritystoimintaan liittyviä riskejä.

johtava ekonomisti Riku Buri

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ